

ŽIVOTNÉ POISTENIE

2. prednáška

Ing. Mgr. Zuzana Krátka
zuzana.kratka@euba.sk

ŽIVOTNÉ POISTENIE

Prednášajúca:

Ing. Mgr. Zuzana Krátka
Katedra poisťovníctva, NHF
5C10, zuzana.kratka@euba.sk

Gestorka predmetu:

Ing. Zuzana Littvová, PhD.
Katedra poisťovníctva, NHF
5C05, zuzana.littvova@euba.sk

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

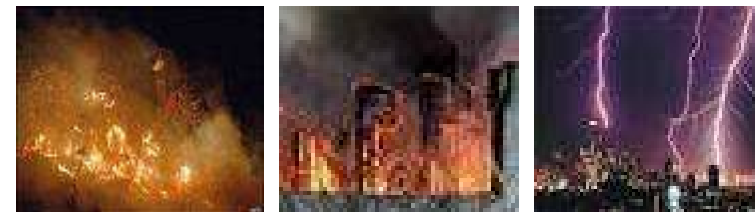
Z ČOHO ŠTUDOVAŤ?

- **PREDNÁŠKY**
Prezentácie na maag.euba.sk
- Majtánová, Daňhel, Ducháčková, Kafková:
POISŤOVNÍCTVO – teória a prax.
Ekopress s.r.o. Praha 2006
- **Odborná tlač a časopisy**

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

POISTENIE

je jednou z foriem ochrany ľudskej spoločnosti
pred dôsledkami
nepredvídateľných náhodných udalostí,
znamenajúcich straty na životoch a zdraví ľudí
a na vytvorených materiálnych hodnotách.

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

ŽIVOTNÉ POISTENIE

je jednou z foriem ochrany ľudskej spoločnosti **pred dôsledkami nepredvídateľných náhodných udalostí**, znamenajúcich **straty na životoch a zdraví ľudí**.

Seminár z predmetu **Poist'ovníctvo** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

ŽIVOTNÉ POISTENIE

- Jeho účelom je **odstránenie/zmiernenie nepriaznivých finančných dôsledkov náhodných udalostí** spôsobených prírodnými silami alebo správaním ľudí **súvisiacich so stratami na životoch a zdraví ľudí**.
- **Nemôže podstatne ovplyvniť výskyt** týchto náhodných udalostí a s nimi súvisiaci vznik škôd a strát, ale **môže nahradiť finančné straty** vzniknuté realizáciou poistených rizík.

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

V reálnom svete nie je budúcnosť známa, z čoho vyplývajú mnohé **riziká** ohrozujúce jednotlivých ľudí, prípadne celé ich spoločenstvá. A práve to podmienilo vznik poistenia.

Ľudia si jednotlivé riziká začali postupne uvedomovať, a ak ich neboli schopní odstrániť, snažili sa aspoň minimalizovať ich následky.

Snahy ľudí chrániť sa pred negatívnymi dosahmi okolitých náhodných udalostí siahajú hlboko do minulosti, a predstavujú **zárodky poistných princípov**.

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

S postupným rozvojom ľudskej spoločnosti zároveň vznikala aj potreba poistenia. Poistenie nie je výtvarkom až modernej doby - jeho **prvé náznaky možno nájsť už v období pred naším letopočtom**.

Už najstaršie poistné vzťahy boli **založené na princípe solidarity**, najčastejšie išlo o tzv. **vzájomné spolky**.

Typickým znakom takýchto spolkov bola **neexistencia oddeleného hospodárenia spolku od poistných fondov**.

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

V starovekom Egypte okolo roku 2500 p.n.l. uzatvárali kamenári **dohody o krytí pohrebných výdavkov zo spoločného fondu**. Keďže rizikom v rámci tohto typu „poistenia“ bola smrť osoby, možno povedať, že išlo o určitú formu životného poistenia.

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

Chýbajú však presné záznamy zachytávajúce tvorbu a použitie takýchto spoločných fondov v starovekom Egypte.

Taktiež možno predpokladať, že v tej dobe neboli poistné zmluvy ani zďaleka také detailné ako dnešné.

Dohoda o pohrebnom poistení mohla obsahovať iba jednoduchú vetu typu: „V prípade smrti XY sa z fondu vyplatí 30 peňažných jednotiek na pohreb.“

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

Za **životné poistenie podľa dnešných štandardov** možno považovať aj **rímske pozostalostné poistenie**, ktorého účelom bola aj náhrada prostriedkov na živobytie pozostalých.

Okolo roku **600 n.l.** existovali v starovekom Ríme rôzne **vojenské spolky**, z ktorých sa vyplácali dávky na živobytie rodinám padlých vojakov.

Tiež sú známe aj **spolky určené na zabezpečenie vena pre nevesty**.

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

Takisto možno **zárodoky životného poistenia** nájsť **v Indii okolo roku 1000 p.n.l.**, kedy fungovali **pohrebné** a **pozostalostné spolky** podobné Rímskym.

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

V Grécku už v roku **400 p.n.l.** existoval určitý **system sociálneho poistenia** na vyplácanie dávok v prípade, že osoba vo vojne utrpela vážne zranenia.

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

Keďže námorný obchod bol v dobe **okolo 10. storočia** veľmi riskantnou aktivitou vďaka nekvalitným lodiam či chabým navigačným schopnostiam, začalo sa rozvíjať

vzájomné námorné poistenie, a neskôr aj **námorné poistenie na komerčnej báze.**

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

Stredoveké námorné cechy (tzv. **gildy**)

zodpovedali za ochranu svojich obchodníkov pred stratami spôsobenými napr. ohňom alebo stroskotaním lode.

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

Významné nebezpečenstvo doby predstavovali aj **piráti**. Námornícke cechy preto tvorili **fondy určené na úhradu výkupného za námorníkov unesených pirátmi.**

Ďalšie úhrady zo spoločných námorných fondov boli určené napr. **na výdavky na živobytie pre prípad choroby, výdavky na pohreb** a pod.

Napriek tomu, že tieto finančné vzťahy nutne nespĺňali všetky znaky moderného poistenia, možno povedať, že ich význam a povaha sa konceptu poistenia veľmi blížili.

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

V 11. a 12. storočí boli známe mnohé **cechy** alebo **bratstvá obchodníkov**

na území dnešného Nemecka a Dánska, ktoré svojim členom **za pravidelný poplatok** poskytovali **vzájomné poistenie pre prípad úrazu, choroby, smrti, požiaru, krádeže** a pod.

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

Údaje ohľadne prvého zachovaného poistného kontraktu sa mierne líšia. Niektoré zdroje udávajú poistnú zmluvu z Janova z roku **1347** týkajúcu sa námorného poistenia. Iné zdroje uvádzajú ako prvú poistku z Pisy z 13. apríla **1379**.

Každopádne však možno povedať, že išlo o **poistný kontrakt z Talianska zo 14. storočia**, ktorým bola oficiálne dokladovaná poist'ovacia prax súvisiaca s námorným poistením.

Práve tento moment mnohí považujú za **začiatok éry komerčného poistenia v Európe**.

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

Životné poistenie sa po páde Rímskej ríše príliš nerozvíjalo.

Brzdou jeho vývoja bol najmä kresťanský zákaz **požičiavať peniaze za úrok**.

Napriek tomu potreba životného poistenia v spoločnosti časom silnela a cirkevné požiadavky sa začali postupne obchádzať.

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

Ľudia si začali kupovať **doživotné renty**, a to napr. **predajom pôdy** alebo **prevodom určitého majetku či peňazí v prospech kláštorov**.

Postupne tak vznikali **základy komerčného životného poistenia**, ktoré by sa dnes označovalo ako jednorazovo platené.

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

Najstaršou dochovanou zmluvou **doživotného dôchodkového poistenia** je zmluva z roku **1308** medzi opátom kláštora v Paríži a kolínskym arcibiskupom.

Zo znenia zmluvy bolo zrejmé, že išlo o dohodu veľmi podobnú dnešným jednorazovo plateným dôchodkovým poistným zmluvám s určitou formou garancie pre pozostalých.

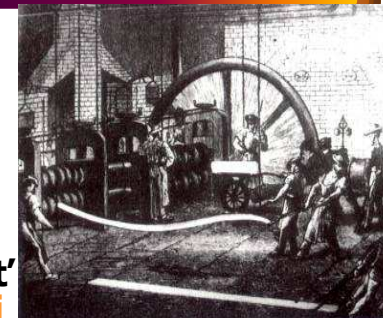
Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

Rozvoju poistenia a poisťovníctva výrazne napomohla najmä **priemyselná revolúcia**.

Postupne začali nad **poisťovacími spolkami vzájomnými prevažovať poisťovacie spoločnosti založené na komerčnej báze**.

Rýchlo sa rozvíjalo **komerčné námorné poistenie**, avšak jeho centrá sa postupne presúvali z Talianska do Anglicka a Francúzska.

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

Moderné poisťovníctvo, tak ako ho poznáme dnes, má svoje začiatky **v 17. storočí v Anglicku**.

Konkrétne **v londýnskej kaviarni** na Tower Street **patriacej Edwardovi Lloydovi**, v ktorej sa od roku 1688 schádzali obchodníci a majitelia lodí, aby tam prediskutovali a uzatvárali obchody.

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

Makléri poisťujúci určité plavidlo aj s nákladom **obchádzali prítomných obchodníkov s hárkom papiera**, na ktorom bol vyčíslený majetok, ktorý bolo treba poistiť a obchodníci pod túto položku písali sumy, za ktoré boli ochotní ručiť.

Makléri následne čiastky sčítali a **vyrátali poistné**, ktoré musel klient upisovateľom zaplatiť.

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

V čase smrti pána E. Lloyd v roku 1713 bola jeho kaviareň už natoľko vychyteným centrom pre upisovanie námorného poistenia, že sa v tejto praxi pokračovalo aj ďalej.

V roku **1720** dostali vtedajší majitelia kaviarne od anglického parlamentu **výsadné právo na prevádzku námorného poistenia.**

Tým sa Lloyd's stala voľným spolkom upisovateľov poistenia, ktorý rýchlo prerástol v jednu z prvých moderných poisťovní.

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

Prudký **rozvoj životného poistenia** nastal až **po zostrojení matematicko-štatistických základov pre výpočet poistného a dôchodkov.**

K tomu však došlo **v 16. a 17. storočí**, kedy rozmach hazardných hier viedol k skúmaniu pravdepodobnosti a jej zákonitostí.

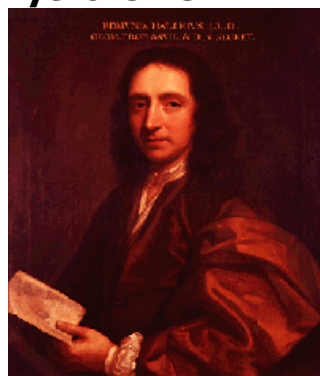

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

Predpokladom pre vznik komerčného životného poistenia bolo vytvorenie úmrtnostných tabuliek.

Prvé tabuľky spájajúce výšku poistného s predpokladanou dĺžkou dožitia založené na pomerne presných demografických údajoch zostrojil v roku **1693** Angličan **Edmond Halley.**

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

Halleyho úmrtnostné tabuľky neskôr v roku **1756** prepracoval

Joseph Dodson

tak, aby **výška poistného závisela od veku poistenej osoby.**

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

Prvá životná poisťovňa postavená na vedeckých a komerčných základoch bola založená v roku **1699 v Anglicku** a ponúkala len poistenie pre prípad smrti s jednorazovou alebo postupnou výplatom dôchodku.

Táto poisťovňa však v roku 1745 narazila na finančné problémy a zachrániť sa ju podarilo za pomoci štátu, ale aj znižovania vyplácaných dôchodkov.

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

VÝVOJ POISTNÉHO KRYTIA ŽIVOTNÝCH RIZÍK

Životné poisťovne dlho fungovali iba v Anglicku, avšak koncom **18. storočia** začali vznikáť postupne aj v **Nemecku** a **Francúzsku**.

V roku 1835 vznikla aj životná poisťovňa v **cárskom Rusku**.

Rýchly rozvoj životného poistenia nastal **po roku 1840**, keď sa uvoľnil opozičný tlak cirkvi.

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk

Ďakujem
za pozornosť

Prednáška z predmetu **Životné poistenie** v akad.roku 2007/2008, prednášajúca **Ing.Mgr Zuzana Krátka**, zuzana.kratka@euba.sk